

Els veïns de Tor acorden repartir-se la polèmica muntanya

Al poble de Tor (Pallars Sobirà), ara no hi ha ningú que hi visqui tot l'any, ja que les condicions a l'hivern són molt dures.

La propietat de la muntanya més controvertida de Catalunya es repartirà a parts iguals. Així ho han decidit els hereus de nou de les tretze famílies del poble de Tor que van fundar la copropietat d'una finca de 2.300 hectàrees de terreny l'any 1896. La propietat, que és fronterera amb Andorra, ha enfrontat durant dècades les famílies del poble de Tor, al municipi d'Alins, a la comarca del Pallars Sobirà. Tres assassinats i un procés judicial que va començar ara fa vint-i-tres anys són els antecedents d'un conflicte que pot trobar vies de solució definitives.

Ara bé, l'entesa recomanada especialment pels advocats dels propietaris planteja alguns interrogants. El primer escull és que el veí més polèmic, Jordi Riba Segalàs, conegut com el "Palanca" no accepta l'acord. El segon entrebanc és què fer amb les tres parts que no tenen hereus reconeguts. La por a no trobar una solució definitiva al conflicte també ha facilitat l'acord. Cal recordar que, en més d'una ocasió, s'ha plantejat que la propietat de la muntanya passi a la Generalitat o fins i tot a l'Ajuntament d'Alins. Tot i que els advocats de les parts veuen amb poques possibilitats aquest extrem, la veritat és que el temps va en contra dels interessos dels veïns de Tor.

La solució que han trobat els copropietaris de la muntanya i els seus advocats és la refundació de la societat, que

té més d'un segle d'història, amb una interpretació diferent del dret que l'ha de regir. Si fins ara la societat de propietaris es basava en un sistema de tipus germànic, és a dir indivisible i només transferible en la seva totalitat, ara es proposa que es regeixi amb el dret de tipus romà. Això vol dir que el conjunt es podrà dividir en blocs, i un cop repartit cada propietari podrà fer el que més li convingui amb la seva part.

L'advocat de tres dels copropietaris de Tor, Sebastià Roca, ha explicat a EL TEMPS que "hi ha voluntat de totes les parts d'arribar a un acord que es tancarà properament; crec que és un acord sòlid". Segons Roca, un dels possibles entrebancs pot ser l'exclusió de Jordi Riba, però encara no es tanca la porta a un possible acord també amb aquest veí.

El pacte es comunicarà ara a l'Audiència de Lleida, que l'inclourà en la sentència del judici que s'ha de celebrar el dia 2 de març d'enguany. Aquesta vista s'ha de fer per ordre del Tribunal Suprem, que va anul·lar una decisió de l'any 1997 del tribunal provincial per efectes processals.

La sentència de l'Audiència de Lleida deixava sense propietari la muntanya i denegava el dret a Palanca a beneficiar-se de la finca sense la redacció d'uns nous estatuts. Dos anys abans una altra sentència, en aquest cas del jutjat de Tremp va acabar amb

tragèdia. L'any 1995 Josep Montané, conegut com a "Sansa", un dels deu copropietaris, va ser assassinat només cinc mesos més tard de ser declarat amo únic de la finca pel jutjat de Tremp (vegeu EL TEMPS, núms. 582 i 966). L'autor o autors de la seva mort encara no s'han identificat.

L'origen de les disputes per la muntanya es troba en la fórmula de copropietat per a l'explotació que queda establerta en els estatuts de la societat de l'any 1896. El document estableix que són propietaris de la finca els veïns de Tor que siguin caps de família i tinguin casa oberta al poble durant tot l'any. Aquestes dues clàusules són les que van permetre que Josep Montané Baró fos declarat amo únic de la muntanya l'any 1995, perquè era qui va poder justificar que vivia de manera regular al poble. Un segle després de la redacció dels estatuts de la societat, és pràcticament inviable per als copropietaris viure tot l'any a Tor. Al poble no hi ha electricitat, ni aigua corrent, ni telèfon, la carretera per arribar-hi és de terra i les fortes nevades dels mesos d'hivern, fan gairebé inhabitable aquest llogarret almenys quatre mesos a l'any.

A més de la mort enigmàtica de Montané, el conflicte va generar dues morts violentes més l'any 1980. El motiu va ser que tres dels tretze copropietaris de la muntanya van arribar a un acord amb l'empresari andorrà Rubén Castané per llogar-li la muntanya. Castané tenia la intenció de fer-hi pistes d'esquí i un complex turístic. La resta de veïns es van oposar al pacte, sobretot Jordi Riba. La situació d'enfrontament va tenir moments de molta crispació fins que, l'any 1980, Miguel Aguilar i Pedro Liñan, dues persones que treballaven per a Riba, van morir a mans de dos empleats de Castané, Dionisio Rodrigo i Ramon Miró. En aquest cas els autors dels fets van ser jutjats i van complir la sentència judicial que els condemnava a presó.

Ara, la pau definitiva, sembla que l'aportaran els mateixos que van propiciar les disputes, és a dir, la majoria dels veïns de Tor.

Carles Pont